

Програма фінансування енергоефективності в житловому секторі України

Сергій Масліченко
Старший менеджер, Департамент енергоефективності

European Bank
for Reconstruction and Development

Житловий сектор має найбільший потенціал енергоефективності

- Житловий сектор є найбільшим споживачем природного газу в Україні (32%)
- Потенціал енергозбереження складає до 50%, що може дозволити економити 600 млн. євро щорічно
- Тарифи на енергоресурси зростають, і їх доступність для споживачів стає проблематичною

Логічний крок після років довготривалого діалогу з Урядом

- Скоординовані зусилля багатьох донорів та МФУ в цій сфері
- Зараз доопрацьовуються регуляторні засади для кредитування енергоефективності у житловому секторі

— модель, випробувана на практиці

- Видано більше, ніж 2,5 млрд. євро у 20 країнах операцій із залученням 80 фінансових установ, для майже 50 000 кінцевих споживачів
- Успішний досвід реалізації UKEEP для фінансування енергоефективності в приватному секторі

КОМПЛЕКСНИЙ ПРОДУКТ

- **100 млн. дол. США** на програму підвищення енергоефективності для кінцевих споживачів у житловому секторі
- Принцип **«єдиного вікна»**, що поєднує консультаційну допомогу, фінансові ресурси та стимулюючі гранти

Поточний стан

- ✓ ЄБРР схвалив концепцію проекту
- ✓ **Забезпечено 24 млн. дол. США донорських коштів** на покриття ризиків та гарантій
- ✓ Подано заявку до фонду E5P на 20 млн. дол. для фінансування стимулюючих виплат кінцевим споживачам
- ✓ Продовжуються обговорення з потенційними донорами для консультаційної допомоги

- **Незважаючи на великий потенціал, багато енергоефективних проектів значною мірою не фінансується та не виконується через ключові бар'єри, а саме:**
 - Недостатні знання про вигоди енергоефективних проектів та передбачувані технічні та/або фінансові ризики;
 - Недостатня спроможність банків оцінювати конкретні енергоефективні проекти;
 - Брак цільових довгострокових фінансових ресурсів для малих інвестицій в енергоефективність та відновлювану енергетику;
 - Основні ринкові ризики, пов'язані з отриманням позик у твердій валюті та наданням позик у місцевій валюті;
 - Регуляторні бар'єри;
 - Низькі тарифи на енергоресурси; і останнє, але не менш важливе
 - Неефективний соціальний захист для малозабезпечених верств населення
- Інформування та нарощення потенціалу лише через консультаційну допомогу **буде недостатнім для повного розкриття можливостей для інвестицій у енергоефективність житлового сектору в Україні**
- **Стимулюючі гранти від донорів необхідні** для усунення інвестиційних бар'єрів, пом'якшення ризиків та зменшення вартості транзакцій на початковому етапі

Стимулюючі гранти для кінцевих споживачів

- Будуть надаватися «розумно», тобто залежатимуть від **якості виконання робіт**
- Будуть **ретельно регулюватися** на основі дослідження/опитування ринку стосовно доступності та рівня проникнення на ринок енергоефективних технологій (зараз проводиться)
 - ✓ З досвіду в інших країнах сума становить приблизно 10-20% від обсягу пакету заходів для окремих квартир, або до 30% у випадку комплексного переобладнання цілого будинку

Мета

- **Роль каталізатора** у формуванні кредитного ринку для енергоефективності
- **Подолання конкретних бар'єрів**, наприклад, доступність у світлі зростаючих тарифів на енергоресурси
- Стимул для впровадження енергоефективного обладнання з **кращими технічними характеристиками**

Ключові показники	Прогнозовані досягнення
(a) Уникнення викидів парникових газів	50 000 т викидів CO ₂ на рік 750 000 т викидів CO ₂ за період експлуатації (15 років)
(b) Економія енергії	130 ГВт·г кінцевого споживання енергії на рік 1,950 ГВт·г кінцевого споживання енергії за період експлуатації
(c) Модернізація помешкань	55 000 сімей
(d) Щорічна економія коштів	3,8 млн. дол. США з нинішніми цінами та 7,7 млн. дол. США за цінами 2018 року

Підсумок – що ми пропонуємо?

Ефективне посередництво ринку

- До донорських ресурсів буде додано у **5 разів більше** коштів ЄБРР через кредитну лінію в обсязі 100 млн. дол. США
- Використання місцевих банків та їхньої **мережі філій** як посередників
- Можливість охопити тисячі одержувачів (у Болгарії >40 000 позик)

Запровадження технічних стандартів

- Збільшення проникнення на ринок **високоєфективного обладнання**
- Перелік енергоефективних матеріалів та обладнання (ПЕМО) періодично переглядатиметься

Скоординований підхід до динамічного продукту

- **Пілотний проект:** запуск ринку та необхідної інфраструктури через кредитування фізичних осіб та декількох пілотних ОСББ, а пізніше, коли буде прийняте відповідне законодавство, акцент поступово буде зміщено на кредитування ОСББ
- **Цілеспрямований маркетинг та інформування** у містах, де зараз впроваджуються програми модернізації **централізованого опалення**

Запропонована програма допоможе зробити значний внесок у критично важливі сфери:

- **Підвищення енергетичної безпеки** завдяки зростанню енергоефективності у секторі економіки, який є найбільшим споживачем енергії
- **Збільшення залучення приватного сектору** до розвитку та фінансування інвестицій в енергоефективність
- **Заснування нової галузі діяльності та створення робочих місць** у сфері енергетичних послуг та модернізації будівель

Також **додаткова користь програми полягатиме** у наступному:

- Підвищення компетентності місцевих експертів у визначенні можливостей для інвестицій
- Ознайомлення місцевих фінансових установ з оцінкою та фінансуванням інвестицій в енергоефективність
- Підсилення місцевого виробництва та бази постачання для енергоефективних технологій
- Поширення інформації стосовно енергоефективності серед зацікавлених сторін, високопосадовців та широкої громадськості

Очікується, що цей процес, у свою чергу, створить довгостроковий місцевий потенціал та зробить значний внесок у **створення сталого механізму фінансування**

Кредитна лінія для фінансування енергоефективності житлового сектору Болгарії(REECL) – короткий огляд

European Bank
for Reconstruction and Development

- Кредитну лінію було започатковано у 2005 році, з обсягом фінансування 50 млн. євро від 6 місцевих банків, а у 2011 році її було подовжено, і додатковий обсяг фінансування склав 40 млн. євро від 4 існуючих та 2 нових банків (введено нові норми, які дозволяють асоціаціям власників квартир залучати інвестиції у будівництво)
- Підтримка фінансуванням від Козлодуйського міжнародного фонду підтримки зняття з експлуатації
 - Консультаційна допомога кінцевим позичальникам та банкам
 - Фінансові стимули в обсязі 10-35% суми позики
- Європейська комісія включила REECL до переліку 12 найкращих механізмів фінансування енергоефективності в ЄС

Результати (на кінець 2013 року)

- Портфель понад 73 млн. євро
- Профінансовано 47 184 субпозики
- Середня вартість заходів для окремого помешкання – 1 550 євро
- >100 позик на переобладнання цілого будинку
- Зекономлено приблизно 220 501 МВт·г електроенергії, а обсяг викидів CO₂ зменшено на 321 000 тонн на рік

Структура фінансування

Кредитну лінію ЄБРР в обсязі 150 млн. євро було запропоновано 6 місцевим банкам для подальшої видачі позик МСП та житловим кооперативам для інвестування в енергоефективність та відновлювану енергетику (80% обсягу кредитної лінії пішло на енергоефективність житлового сектору)

Донорська підтримка

Гранти в обсязі 30 млн. євро від Богуніцького міжнародного фонду підтримки зняття з експлуатації

- Технічна допомога для проведення малих енергоаудитів та перевірки проектів; та
- Заохочувальні виплати позичальникам після підтвердженого завершення проектів (10-20% від суми позики).

Очікуваний вплив

- >2,4 млн. м² жилплощі переобладнано
- 82 000 осіб отримують менші рахунки за електроенергію
- Середня економія енергії – 35%
- Зменшення викидів CO₂ на 100 000 тонн на рік

Болгарія
90 млн. євро
www.reecl.org

Словаччина
150 млн. євро
www.slovseff.eu

Грузія
20 млн. євро
www.energocredit.ge
(житловий
сектор та МСП)

Косово
12 млн. євро
www.kosep.org
(житловий
сектор та МСП)

Туреччина
300 млн. дол. США

Молдова
35 млн. євро
www.moreeff.info

Росія
100 млн. дол. США
www.ruseff-r.ru

Киргизстан
15 млн. євро
www.kyrseff.kg
(житловий
сектор та МСП)

Сергій Масліченко

Старший менеджер, к.е.н.

Департамент енергоефективності та зміни клімату

Ел. пошта: MaslichS@ebrd.com

вул. Немировича-Данченка, 16

м. Київ, Україна, 01133

Тел.: +380 (44) 277 1100

Факс: +380 (44) 277 1160

European Bank
for Reconstruction and Development